

ranen har vakt de skeptiske Iraneres Kritik. Meget mildt lyder det endnu, når Omar Khajjam synger:

Koranen, som den bedste Bog vi kalde,
vel læses af og til, som det kan falde.
På Bægrets Rand står mejslet gyldne Vers,
som læses altid, overalt, af alle.

Men bidende er Sarkasmen i den lille Fortælling, som Gobineau optegnede i Teheran i forrige Aarhundrede. Den begynder stillfærdigt med nogle Bemærkninger om, at der jo staar smukke Ting i Koranen. Så antydes det, at Muhammed dog vist til Tider har misforstaaet Englen Gabriel, og efter Bemærkningen: „Hvis det endda blot var den Idiot af en Profet. Men fremgaar det ikke klart af mere end ti Steder, at Gabriel heller ikke har forstaaet et Muk af det, som den Almagtige dikterede ham“ — vover man sig endog til et let dulgt Angreb paa Allah selv.

En lille Oversigt over Litteraturen om Iran bag i Bogen nævner ogsaa den nyeste Litteratur om den økonomiske Udvikling. De talrige Illustrationer findes paa særlige Blade af dekrideret Papir.

C. G. Feilberg.

Ragnar Numelin: The Wandering Spirit. A Study of Human Migration. With a Foreword by Dr. Edward Westermarck. H. Hagerup, Copenhagen, Macmillan & Co., London. 1936. 375 sider 18 × 26 cm. Pris 20 Kr.

I 1918 udgav den finske geograf og sociolog Ragnar Numelin en kortfattet studie „Orsakerna till folkvandringarna på lägre kulturstadier“. Det er dette værk, som danner grundlaget for det nærværende arbejde, der fremtræder på engelsk og således gøres tilgængeligt for en international forskerkreds. Det er imidlertid langt fra en blot og bar oversættelse af den tidligere bog. Ikke blot er materialet blevet meget stærkt forøget, men tillige er det helt igennem underkastet en omarbejdelse og i visse måder en ændring, uden at dog derved dets almindelige præg og plan er gået tabt.

Grundsynspunktet, som sikkert vil finde tilslutning fra alle sider, er det, at geografiske, først og fremmest erhvervsgeografiske faktorer spiller en afgørende rolle for folkevandringerne. Det må dog straks her understreges, at forf. ved begrebet vandring ikke indskrænker sig til at forstå sådanne bevægelser, som medfører, at stammer eller folkegrupper opsøger nye bopæle, men tillige den for de fleste lavere og nogle højere stående folk karakteristiske mangel på bofasthed, som giver sig udslag i mer eller mindre regelbundne

flytninger: saisonvandring, oprettelse af nye landsbyer, når de gamle agre er udpinte osv. Derved bliver æmnet overordentlig stort og spænder i virkeligheden over hele bebyggelsesproblemet på de lavere kulturtrin. Dette synspunkt stiller selvfølgelig også meget store krav til forf.s kundskaber, og at han ikke har taget sig sagen let, bærer alene den imponerende litteraturliste (45 sider!) vidnesbyrd om. Det vilde være ganske utænkeligt, hvis man ikke hist og her kunde rette anker over for benyttelsen af et så omfattende stof; men for helhedsopfattelsen er disse af underordnet betydning.

I nogle indledende kapitler gives der først en række eksempler på vandring i forskellige verdensdele og en omtale af vandringsproblemet som helhed samt af vandring inden for dyreriget og af forskellige, typiske vandringsagn (der, som forf. bemærker, ikke må forveksles med vandresagn). Derefter følger en række afsnit, som på en måde danner bogens kerne. I dem behandles vandringerne på de vigtigste erhvervskulturelle trin: samlere, fiskere, jægere og nomader, såvel som de for sætersystemet og den alpine transhumance ejendommelige forhold. De følgende kapitler tager spørgsmålet om årsagerne til vandringerne op. Grundlæggende er her, som før nævnt, de geografiske forhold, der med rette stilles i spidsen; men også andre motiver drøftes udførligt, idet krigerske tilbøjeligheder samt handelsmæssige, magiske og religiøse bevægelse grunde drages frem. Derefter gives der en oversigt over forskellige, historisk belyste vandringsfænomener, blandt hvilke zigøjnerne gøres til genstand for udførlig omtale. I et særligt kapitel kritiserer forf. med fuld ret den moderne psykoanalyser yderst ensidige syn på de behandlede spørgsmål, og hele værket slutter med en redegørelse for selve den „wandering spirit“, som giver sig udslag på alle de her belyste måder, uden at den dog opfattes som udtryk for nogen særlig psykologisk „drift“.

Det vil sikkert fremgå af denne kortfattede oversigt, hvilket overordentlig stort stof der er samlet og fremlagt i denne bog. Der er al grund til at ønske dens forfatter til lykke både med dens fuldendelse og dens offentliggørelse.

Kaj Birket-Smith.

Gerhard Herrmann: Abessinien, Raum als Schicksal. Leipzig og Berlin 1935. 14,5×21,5 cm. 46 S. 4 Kort i Teksten.

Bogen er fuldendt 1935 kort før Udbruddet af den italiensk-abessinske Krig, som den forudser. Dens ringe Omfang og den populære Form tillader ingen grundigere Dokumentering, men Bogen er, så vidt det kan skønnes, ret upartisk skrevet. Først gøres i nogle Ka-